

ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เล่ม ๑

ม.๓

 | MAC EDUCATION

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เล่ม ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

จิรพันธ์ สมประสงค์

ผู้ตรวจ

สมบูรณ์ คำมูล

อังสุวิศ ดิษยมาลย์

ผศ. ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

บรรณาธิการ

ผศ. ดร.ผดุง พรหมมูล

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
จิรพันธ์ สมประสงค์.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เล่ม 1.--กรุงเทพฯ : แม็คเอดดูเคชั่น, 2560.

124 หน้า.

1. ทัศนศิลป์--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.
707

ISBN 978-616-274-814-1

สงวนลิขสิทธิ์ : มกราคม ๒๕๖๐

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็น
ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต
เป็นลายลักษณ์อักษร

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

 IMACEDUCATION

ส่งธนาณัติสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดดูเคชั่น จำกัด

เลขที่ ๙/๙๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

☎ ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒-๗ โทรสาร ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๘

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี แอนด์ เอ็น บุก

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นหนังสือเรียนที่ได้ผ่านการปรับปรุงและพัฒนาด้วยวิสัยทัศน์ของผู้จัดทำ โดยมุ่งให้หนังสือเรียนเล่มนี้ ทันยุคสมัยและทันเหตุการณ์ในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลจากการปรับหลักสูตรแกนกลางใหม่ให้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ชั้นปีครั้งนี้ทางบริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด เข้าใจสถานการณ์ดี จึงได้ให้มีการดำเนินการปรับปรุงหนังสือเรียนของสาระการเรียนรู้ศิลปะใหม่ทั้งหมด ให้ตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดใหม่ ได้แก่ การทบทวนปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ใหม่ การปรับสาระการเรียนรู้ประจำหน่วยใหม่ให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ชั้นปีที่กำหนด การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระที่ขาด และตรวจสอบเน้นผลให้สะท้อนถึงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ตรงประเด็น และให้เห็นถึงความแตกต่างในเนื้อหาสาระระหว่างช่วงชั้นและชั้นปี ไม่ให้มีการเรียนซ้ำซ้อนกัน และดูแลถึงความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ทั้งนี้โดยยึดถือตามมาตรฐานชั้นปีที่กำหนดไว้ทุกประการ

จิรพันธ์ สมประสงค์

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑ ตรงตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์	ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
	ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นใหม่ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยในการจัดทำและพัฒนาหนังสือเรียนแม็คครั้งนี้ นอกจากจัดเนื้อหาให้ตรงกับสาระแกนกลางและตัวชี้วัดชั้นปีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว ยังได้นำผลการวิจัยประเมินผล การใช้สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งบริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยมาดำเนินการพัฒนาหนังสือเรียนชุดนี้ ดังนี้

๑. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปีและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรทุกมาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดให้เรียนในแต่ละปี

๒. เพื่อสนองนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนโยบายให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบภาระงานที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยแทรกไว้ในกิจกรรมฝึกปฏิบัติในบางหน่วยที่มีเนื้อหาสอดคล้อง โดยใช้ตราสัญลักษณ์โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กำกับไว้ เพื่อเป็นจุดสังเกตสำหรับครูผู้สอนจะได้แนะนำผู้เรียน และครูควรเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ของบริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ด้วยดีเสมอมา และขอตั้งปณิธานว่า จะสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษาดังต่อไปนี้

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ กระบวนการทางศิลปะ

หน้า

๒

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๑.๑ กระบวนการถ่ายทอดงานทัศนศิลป์	๓
- ลักษณะการถ่ายทอดงานศิลปะ	๓
- การถ่ายทอดงานศิลปะ	๔
- วิธีการถ่ายทอดงานศิลปะ	๕
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๑๐
๑.๒ การประยุกต์ใช้ทัศนธาตุ (สี แสงเงา พื้นผิว บริเวณว่างและมิติ) สร้างงาน	๑๑
- พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับสี	๑๑
- พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับแสงและเงา	๑๘
- พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นผิว	๒๑
- พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับบริเวณว่างและมิติ	๒๔
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๓
๑.๓ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์	๒๘
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๓๖
๑.๔ หลักความงาม	๓๓
- การรับรู้ความงาม	๓๘
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๔๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สร้างสรรค์งานศิลปะ

๔๓

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๒.๑ เทคนิคการสร้างงานจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์	๔๔
- เทคนิคงานจิตรกรรม	๔๔
- เทคนิคงานประติมากรรม	๔๖

- เทคนิคภาพพิมพ์	๔๘
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๕๔
๒.๒ การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม	๕๕
๒.๓ การสร้างสรรค์ศิลปะประดิษฐ์	๕๘
- ประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์	๕๙
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๖๒
๒.๔ ศิลปะในชีวิตประจำวันกับการประยุกต์ใช้	๖๓
- ศิลปะกับการแต่งกาย	๖๓
- ศิลปะกับความประณีตสวยงาม	๖๔
- ศิลปะกับการประยุกต์ใช้สอย	๖๕
- ศิลปะกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๖๕
- ศิลปะกับการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	๖๖
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๖๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สุนทรียะทางศิลปะ

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓, ๔, ๘, ๑๑ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑

๓.๑ ความงามของศิลปะ	๗๐
- คุณค่าความงามของศิลปะ	๗๑
๓.๒ การแสดงความคิดเห็นในงานศิลปะ	๗๓
- การแสดงความคิดเห็นในงานศิลปะประเภทต่างๆ	๗๓
- ขั้นตอนการแสดงความคิดเห็นในงานศิลปะ	๗๔
- หลักการปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็นในงานศิลปะ	๗๔
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๗๘
๓.๓ การจัดนิทรรศการศิลปะ	๗๙
- รูปแบบของนิทรรศการ	๘๐
- การวางแผนการจัดนิทรรศการ	๘๑
- การออกแบบการจัดนิทรรศการ	๘๒
- ขั้นตอนการจัดนิทรรศการศิลปะ	๘๓
- สถานที่จัดนิทรรศการศิลปะ	๘๔
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๘๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและสากล

หน้า
๘๖

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๔.๑ วัฒนธรรมการสร้างงานศิลปะไทยและสากล

๘๘

- ศิลปะไทย

๘๘

- ศิลปะสากล

๘๐

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๘๔

๔.๒ หลักการเขียนภาพและป็นรูปวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

๘๖

- หลักการเขียนภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

๘๖

- หลักการป็นรูปวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

๘๖

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๘๘

๔.๓ คุณค่าและการสร้างงานศิลปวัฒนธรรมไทย

๑๐๐

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๐๒

บรรณานุกรม

๑๐๓

ภาคผนวก

๑๐๕

ดัชนี

๑๑๕

ภาพ “ลอยกัลยา” เป็นภาพการถ่ายทอดจากความคิด
โดย ชรรณณู เรืองสวัสดิ์

ภาพ “เส้น สี ลวดลายในจินตนาการ” เป็นภาพถ่ายทอดจากจินตนาการ
โดย พลเชษฐ์ ทัพนวัชร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ทัศนศิลป์

๑.๑ กระบวนการถ่ายทอดงานทัศนศิลป์

(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๔, ๕ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๒)

๑.๔ หลักความงาม

(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๕)

กระบวนการทางศิลปะ

๑.๒ การประยุกต์ใช้ทัศนธาตุ

(สี แสงเงา พื้นผิว บริเวณว่างและมิติ) สร้างงาน

(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑)

๑.๓ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑)

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. บรรยายสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา โดยใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
๒. ระบุและบรรยายเทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานทัศนศิลป์ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒)
๓. วิเคราะห์และบรรยายวิธีการใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสร้างงานทัศนศิลป์ของตนเองให้มีคุณภาพ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๓)
๔. มีทักษะในการสร้างงานทัศนศิลป์อย่างน้อย ๓ ประเภท (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๔)
๕. สร้างงานทัศนศิลป์ ทั้ง ๒ มิติ และ ๓ มิติเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๖)
๖. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์สื่อความหมายเป็นเรื่องราว โดยประยุกต์ใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๗)
๗. วิเคราะห์และอภิปรายรูปแบบ เนื้อหา และคุณค่าในงานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่นหรือของศิลปิน (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๘)
๘. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เพื่อบรรยายเหตุการณ์ต่างๆ โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๙)
๙. ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม (มฐ. ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
๑๐. เปรียบเทียบความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ในแต่ละยุคสมัยของวัฒนธรรมไทยและสากล (มฐ. ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๒)

ใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เลขที่ ๓๗/๒๕๕๙

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ของ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด เรียบเรียงโดย นายจิรพันธ์ สมประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา
๕ ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ถึงปีการศึกษา ๒๕๖๓

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ

- หลังจากได้รับใบอนุญาตแล้ว หากตรวจพบเหตุที่ทำให้หนังสือที่ได้รับใบอนุญาตนี้มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ขอสงวนสิทธิ์ให้ผู้ออกใบอนุญาตแจ้งเตือนผู้รับใบอนุญาตปรับปรุงแก้ไขภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จด้วยเหตุใดก็ตามในระยะเวลาที่กำหนดให้นี้ ให้ถือว่าใบอนุญาตนี้สิ้นสุด
- ใบอนุญาตฉบับนี้ใช้ได้เฉพาะหนังสือนี้เท่านั้น และไม่นำใบอนุญาตนี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด

หนังสือเรียนแม็ค

ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๑

2434307120

MAC EDUCATION

www.MACeducation.com

9 786162 748141

ราคา ๖๕ บาท